

Onderwijscoalities af- en ombouw JeugdhulpPlus
'Beweging' op de route naar inclusief onderwijs
Landsdeel Zuid West

“Ieder mens, ieder kind kan zich ontwikkelen. Dat is onze overtuiging. Alleen de richting waarin iemand zich wil en kan ontwikkelen verschilt, maar iedereen kan groeien. De omgeving bepaalt wél voor een groot deel of dit ook werkelijk lukt.

Werpt die omgeving hobbels en beperkingen op, dan moeten wij om het kind heen staan en kijken hoe het wel kan groeien. Natuurlijk kunnen we niet alles oplossen, maar we kunnen wél de kansen vergroten en het kind stimuleren.

Samen met ouders, scholen en behandelaars kun je het kind helpen om trots te zijn op zijn eigen talent en prestaties. Door dit zoveel mogelijk in zijn eigen omgeving te organiseren maak je de kans zo groot mogelijk dat het het kind ook werkelijk lukt zijn talenten tot bloei te laten komen.”

Martijn Zaal, JeugdzorgPlusperspectief.nl (sept. 2023)

Aanleiding: Landelijke ontwikkelingen

1. Kamerbrief herbezinning residentieel onderwijs met opdracht aan swv (d.d. 31/03/2023):

- Leerlingen bij voorkeur in hun eigen buurt naar school laten gaan
- Zo min mogelijk onderbrekingen van schoolloopbaan
- Gezamenlijke planvorming en extra middelen swv om continuïteit te borgen bij de om- en afbouw

[Kamerbrief over uitkomst herbezinning residentieel onderwijs | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)

2. Kamerbrief Ontwikkelingen JeugdzorgPlus (d.d. 03-02-2023)

- Beweging: Hulp zoveel mogelijk kleinschalig, thuis of dichtbij huis, zodat het gewone leven zo veel mogelijk kan doorgaan. Waarbij er (ambulante) zorg is die de omgeving van de leerling – dus ook de school – ondersteunt zodat we dit voor elkaar krijgen.
 - Tijdpad
- 2025: Afbouw van de grootschalige, vaak in buitengebieden gelegen, gesloten jeugdzorginstellingen en ombouw naar regionale kleinschalige voorzieningen die veiligheid en bescherming bieden
- 2030: Nul gesloten plaatsingen (zo dicht mogelijk bij dat eindstation)

[Kamerbrief over uitvoeringsplan af- en ombouw gesloten jeugdhulp en opbouw alternatieven | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)

Wat is JeugdzorgPlus?

JeugdzorgPlus (gesloten jeugdzorg)

- Rechter neemt beslissing dat jongere gedwongen behandeld wordt in instelling voor JeugdzorgPlus. Zonder behandeling vormen zij een risico voor zichzelf of hun omgeving.

Doelgroep

- Nu: grote diversiteit in doelgroep, 80% in spoed geplaatst.
- Deel van de groep die nu gesloten zit, heeft wel de intensieve zorg nodig, maar niet de geslotenheid.

Vormen van residentiële jeugdhulp

- Open jeugdhulp: 4-18 jaar, ernstige gedrags- en/of gezinsproblemen, sociaal netwerk en/of urgentie en zwaarte problematiek bieden onvoldoende basis voor ambulante traject. Zorg in pleeggezin of gezinshuis is niet toereikend. Plaatsing via maatregel jeugdbescherming of vrijwillig.
 - 3 milieus voorziening(incl school) of
 - open groep met alleen wonen en behandeling.
- JeugdzorgPlus: machtiging gesloten jeugdzorg via kinderrechter (civielrecht).
- Justitiële jeugdinrichtingen: 12-23 jaar, plaatsing na delict. (strafrecht).

Huidige JeugdzorgPlus landschap Zuid-West

Twee gegunde zorgaanbieders;

- Horizon met 3 locaties + studio's
- Schakenbosch met 1 locatie

Twee schoolbesturen

- Horizon met 3 locaties
- Aloysius met 1 locatie (Harreveld)

Locatie	Bedden JH+		
Schakenbosch	54	→	Schakenbosch college in Leidschendam - Voorburg
Harreveld	54	- - - - - →	Aloysius college, buiten regionaal te Gelderland
Bergse bos	12	→	Bergse Veld school in Rotterdam
Studio's Rotterdam	8		
Rijnhove	12	→	Rijnstroom college in Alphen aan den Rijn
Studio's Den Haag	8		
Totaal	132+ 16		

Harreveld ligt buiten het landsdeel Zuid-West echter zien we dat ongeveer 50% van de plaatsingen wel is van leerlingen uit ons landsdeel.

Bovenregionaal Plan landsdeel Zuid - West

- Visie op de af- en ombouw JZ+ van de vijf jeugdhulpregio's in ZW
- Nodig voor extra middelen van Ministerie van VWS
- Onderwijs en zorg volledig geïntegreerd
- Centraal staat het opbouwen en versterken van onderwijs- en zorg alternatieven

Proces

- Vastgesteld in september 2024
- Bespreken in het OOGO

Zorg en onderwijs afgestemd op de specifieke behoeften, voorkeuren en ernst van de situatie.

Intensieve en gelijktijdige samenwerking tussen meerdere disciplines en organisaties

Ketensamenwerking

Opbouw alternatieven

Instroom

Max. 54 hybride bedden op één locatie binnen het landsdeel. De jongere hoeft niet de regio uit.

Voor 12+ is er JZ+, voor 12-jarigen niet.

Afname vrijheidsbeperkende maatregelen

Plaatsing
max. verblijfsduur 10 weken

Uitstroom

Behoud van stamschool

Ambulante (overstap)begeleiding

Nazorg

Af- en Ombouw JeugdhulpPlus Zuidwest

Een proces van continue monitoren, leren en verbeteren.

Capaciteitsverdeling per JZ+ locatie

Locatie	Besluit JHP	Capaciteit JHP juni 2024	Capaciteit hybride 2028
Schakenbosch	Tijdelijke extra capaciteit vanaf Q2 2025: 12 bedden t.b.v. schuifcapaciteit Harreveld	72	54
Bergse Bos	Geen nieuwe instroom ZW vanaf 1-5-2025 voor 12-	12	0
Rijnhove	Geen nieuwe instroom ZW vanaf 1-4-2026	18	0
Harreveld	Geen nieuwe instroom ZW vanaf 1-4-2025	21	0
Landsdeel totaal		130	54

Sluiting Harreveld

- Landelijk prioriteit op sluiting voormalig jeugdgevangenis locaties
- Geen nieuwe instroom vanuit Zuidwest naar Harreveld vanaf 1-4-2025
- Nu circa 30 jongeren uit ons landsdeel bij Harreveld (open en gesloten)
 - Jongeren die agressief, gewelddadig en/of delinquent gedrag vertonen, en een zogenoemd hoog forensisch profiel hebben. Deze doelgroep omvat zowel (1) de jongeren die civielrechtelijk geplaatst worden in of na een strafrechtelijk proces als (2) de jongeren die een vergelijkbaar gedragsprofiel hebben, maar geen (bewezen) delicten gepleegd hebben.
 - Jongeren die seksueel overschrijdend gedrag vertonen en wiens problematiek te complex is, omdat er vaak sprake is van een combinatie van gedrag en psychiatrische problematiek
 - Jongeren met complexe en meervoudige gedragsproblemen in combinatie met een acute psychiatrische crisis

Gevolgen

- Tijdelijke uitbreiding Schakenbosch vanaf Q2 2025: 12 bedden
- Opbouw en versterken alternatieven
- Forensische en GGZ expertise nodig in onderwijs en zorg

Jeugdhulpregio's en Samenwerkingsverbanden Voortgezet Onderwijs

Onderwijscoalities af- en ombouw gesloten jeugdhulp

Landsdeel
Zuid - West

Visie onderwijscoalitie landsdeel Zuid-West

Opdracht OCW aan samenwerkingsverbanden passend onderwijs:

- Vanuit hervormingsagenda jeugdhulp:
 - Om- en afbouw heeft gevolgen voor aanbod onderwijs aan doelgroep
- Algemeen doel onderwijs
 - Goed onderwijs en passende ondersteuning bieden aan jeugdigen met een complexe problematiek (thans nog verblijvend) in residentiële voorzieningen en kleinschalige woonvoorzieningen

Visie swv'en Landsdeel Zuid-West:

- Betrekken bij vormgeving Inclusief onderwijs
- Doorlopende leerlijn blijven waarborgen
- Inzetten op integrale aanpak en intensieve samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp
- Thuis nabij opvangen en onderwijs

Wat gaan we doen?

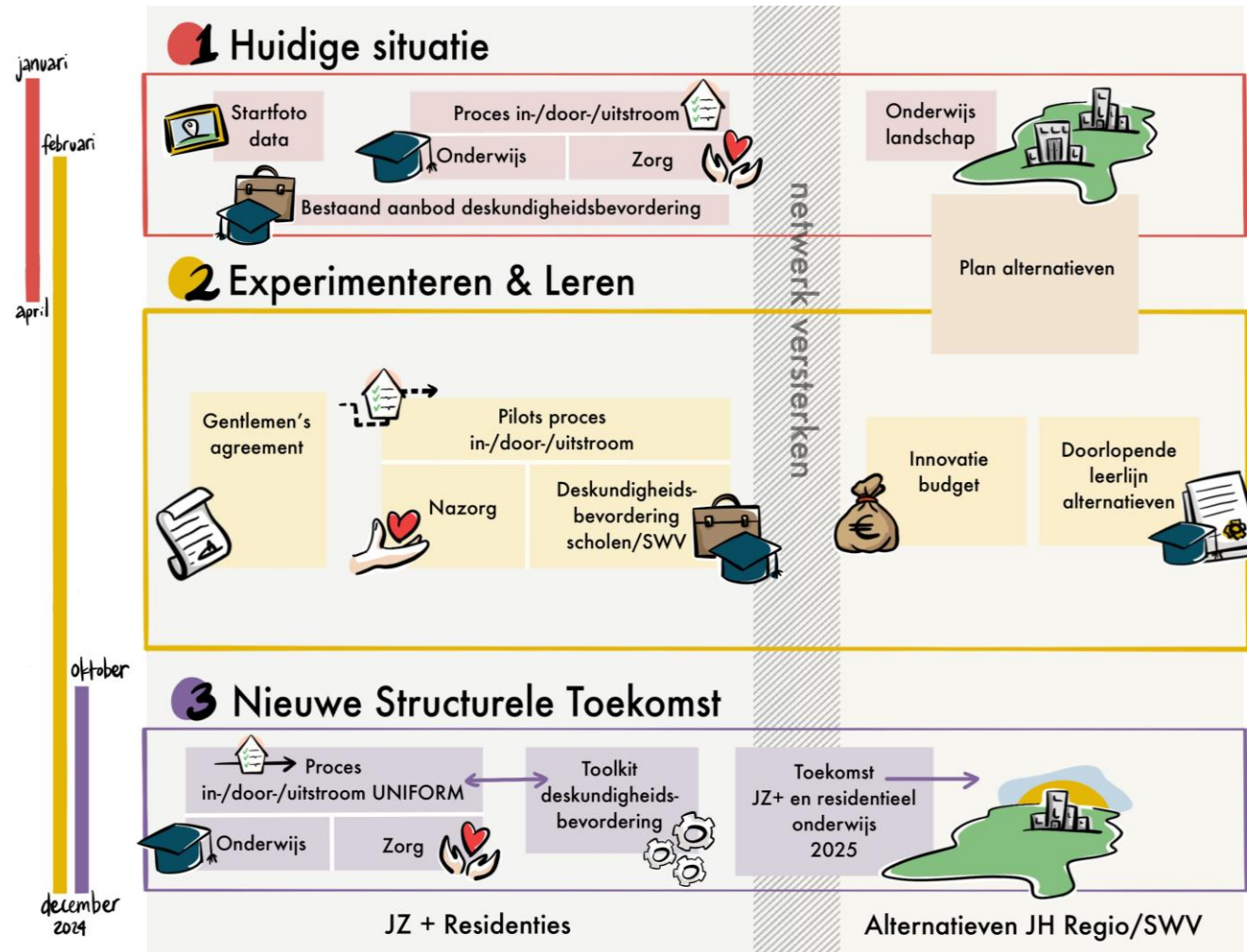
- Het Doel van de coalitie is om inclusief onderwijs te realiseren voor een groep leerlingen met zeer complexe problematiek op meerdere leefgebieden, verblijvend in de JeugdzorgPlus instelling (al dan niet kleinschalig).

Dit kan als motor dienen voor de ontwikkeling naar inclusief onderwijs zoals omschreven in de ondersteuningsplannen van de samenwerkingsverbanden.

- Voor de individuele leerling wil de coalitie een doorlopende leerlijn borgen door in te zetten op een integrale aanpak en een intensieve samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp.

Onderwijscoalitie Zuid – West: doelstellingen en aanpak

1. Kwalitatief goed onderwijs bieden aan jeugdigen die verblijven in een JeugdzorgPlus instelling ten behoeve van een doorlopende leerlijn.
2. Organiseren van onderwijs(ondersteuning) bij alternatieven voor JeugdzorgPlus (intensief open aanbod).
3. Zorgdragen voor een soepele overgang voor de leerling en een doorlopende leerlijn tijdens en na verblijf in een JeugdzorgPlus instelling.
4. Het vergroten van expertise en kennis bij scholen en samenwerkingsverbanden over de doelgroep die gebruik maakt van een JeugdzorgPlus instelling.
5. Het bevorderen van samenwerking tussen zorg- en onderwijspartijen en gemeenten.

Wat betekent dit voor het onderwijs?

Instellingsscholen

- Onderwijs anders organiseren
- Tijdelijke voorziening, met stamschool leerling die verantwoordelijk blijft
- Behoud expertise residentiele scholen en inzet expertise op andere scholen

Reguliere scholen VO (of VSO)

- Schrijven bij verwijzing niet uit
- Hybride onderwijsconstructies
- Afstemming en inzet jeugdhulp binnen regulier
- Coördinerende en sturende rol swv'en
- Betrekken mbo (ca. 50% van de populatie stroomt door naar het mbo)

Wat doen we bovenregionaal (landsdeel) en wat (sub)regionaal?

Landsdeel

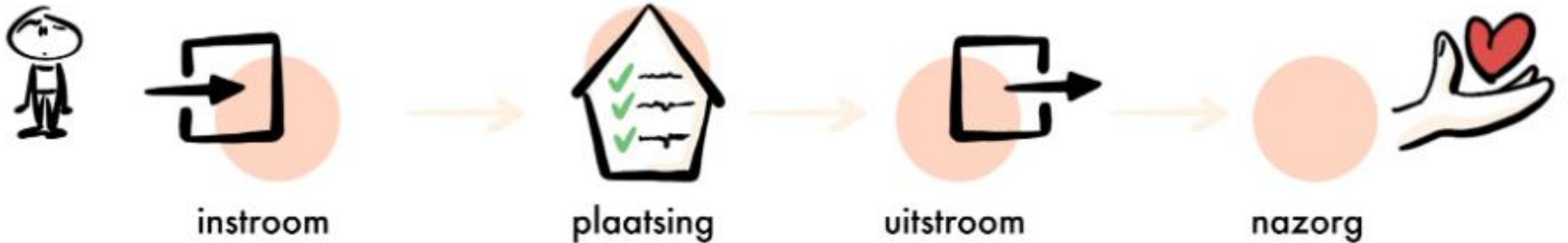
- Startfoto
- In-, door, uitstroom en nazorg JZ+
- Deel deskundigheidsbevordering
- Versterken netwerksamenwerking Landsdeel
- Toekomst residentieel onderwijs vanaf 2025

(sub)regionaal

- Onderwijs ondersteuning alternatieven JZ+
- Vergroten betrokkenheid stamscholen
- Deel deskundigheidsbevordering
- Versterken netwerksamenwerking (sub)regio

Rollen en verantwoordelijkheden SWV – Scholen – Verwijzer

Bij plaatsing van een leerling in de JZPlus of de open 3 milieus voorziening

Rol samenwerkingsverband

Het is de rol van het SWV om scholen te ondersteunen in het vormgeven van onderwijs voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. Daarnaast is het een taak om thuiszitten te voorkomen en terug te dringen. In deze beweging hebben we te maken met 2 soorten leerlingen en 2 verschillende rollen vanuit de SWV.

- Leerling heeft een stamschool: De stamschool heeft zorgplicht en maakt een plan samen met de instellingsschool. Het SWV kan hierbij betrokken worden om de stamschool te ondersteunen onderwijs mogelijk te maken. De verantwoordelijkheid ligt bij de stamschool.
- Leerling heeft geen stamschool: Het SWV heeft een taak in het voorkomen van thuiszitten. Het SWV biedt echter geen onderwijs en kent ook geen zorgplicht. De zorgplicht is belegd bij de schoolbesturen nadat een leerling is aangemeld voor een school.

Het SWV kan adviseren, activeren en bemiddelen ten aanzien van een passende onderwijsplek voor de leerling. Het kan – in afwachting van een plaatsing van de leerling op een school – bevorderen op welke wijze een tijdelijke vorm van onderwijs aan de leerling geboden kan worden, bijvoorbeeld op een OPDC, indien het SWV zo'n arrangement heeft.

plaatsing

Plaatsing leerling in de JZPlus / open 3 milieus

Leerling met een school van herkomst gaat starten op de instellingsschool:

- De instellingsschool neemt contact op met school van herkomst over gastplaatsing. Dit betreft een plaatsing zonder inschrijving, leerling blijft op school van herkomst ingeschreven.
- Er wordt afspraken gemaakt tussen school van herkomst, instellingsschool, ouder(s)/leerling:
 - Onderwijs
 - Lesprogramma: welke onderdelen zijn noodzakelijk in het lesprogramma
 - Afstemming en evaluatiemomenten
 - Hoe en waar dit vastgelegd wordt in welk systeem (bv LVS)
 - Hoe de school van herkomst contact en betrokkenheid houdt met de leerling gedurende plaatsing (bv regelmatig, 1xpw, contact mentor-leerling)
- Er wordt een OPP opgesteld met onderwijsdoelen gericht op terugkeer naar onderwijs (de school van herkomst of school van toekomst).

Leerling zonder school van herkomst gaat starten op de instellingsschool

- De instellingsschool neemt contact op met het SWV met door de verwijzer bekende onderwijsgegevens.
- De instellingsschool schrijft de leerling in en maakt een OPP.
- Het SWV gaat met de gegevens aan de slag door te adviseren, activeren en bemiddelen ten aanzien van een passende vervolg onderwijsplek voor de leerling.
- Zodra school school van de toekomst gevonden is start proces zoals hiernaast beschreven.

Uitstroom en nazorg

- Tijdig anticiperen instellingsschool mochten er veranderingen zijn in de verwachte uitstroomplek (andere gemeente) en school van herkomst hierbij betrekken
- Door de verwijzer wordt in samenspraak met de instelling, instellingsschool, stamschool en jongere/ouders een maatwerkbegeleidingsplan gemaakt.
- Indien nodig SWV betrekken in het geval van extra ondersteuning
- Verwijzer betreft tijdig lokale jeugdhulppartijen in het geval van noodzaak jeugdhulp op school/ambulante jeugdhulp
- Welke nazorg is er nodig vanuit de instellingsschool?
De school van herkomst (toekomst) maakt afspraken met instellingsschool over mogelijkheid tot warme overdracht. Vanuit Harreveld is er ambulante overstapbegeleiding beschikbaar.
- Voor ambulante overstapbegeleiding (onderwijs) (Schakenbosch en Rijnstroom) kan een maatwerkplan opgesteld worden voor leerling en docenten, waarvan 3.000 euro gedeclareerd kan worden bij de onderwijscoalitie via het SWV

Procesregisseur onderwijs JZPlus

De procesregisseur onderwijs JeugdzorgPlus neemt de regie op de totstandkoming van een plan doorlopende leer- en zorglijn tussen stamschool en instellingsschool voor leerlingen die geplaatst zijn op Rijnhove, Schakenbosch of de Bergse Veld school.

Hoofdtaken:

- Ondersteunen van samenwerkingsverbanden (stam)scholen en instellingsscholen in het volgen van het nieuw ingerichte proces van instroom, plaatsing, uitstroom en nazorg.
- Een monitorende functie voor de brede coalitie. Advies uitbrengen over rode draden en een duurzame borging van het proces in de toekomst.

*Nico van der Velde is bij vragen en knelpunten in het proces te bereiken op **Nieuwe email adres***

Expertise ontwikkeling

Leerlijn 1: Brede Deskundigheidsbevordering

- Een landsdeel breed aanbod van E-learnings, digitale workshops en webinars
- Leren, inspireren en ontwikkelen
- Breed toegankelijk voor scholen en samenwerkingsverbanden.

- Start van 3 webinars in periode december 2024 tot en met maart 2025
- Voor alle medewerkers in de SWV en scholen
- Communicatie via SWV'en
- Wensen op thema's altijd welkom!

Leerlijn 2: Fysieke trainingen & bijeenkomsten

- Het vergroten van expertise en kennis en handelingsbekwaamheid bij scholen en SWV'en
- Zelf trainingen & trajecten inkopen en realiseren (innovatiebudget)

- Budget toegekend via innovatiefonds naar SWV. Regie ligt bij SWV.
- Projectgroep maakt factsheet Opleidingsmogelijkheden voor scholen en SWV'en
 - Aanbod vanuit de academies van de speciaal onderwijsscholen/instellingsscholen
- eerste versie gereed november 2024

Pilot: De toekomstkamer

- Het is een methodiek, deels in virtual reality, waarin leerlingen hun dromen en ambities visualiseren, mentale belemmeringen oplossen en de toekomst vertalen naar gewoontes en gedrag in het hier en nu. Het biedt perspectief en versterkt eigenaarschap en motivatie.
- Succesvolle uitstroom versterken door:
 - Leerling een perspectief en meer motivatie heeft.
 - Leerling ervaart dat hij/zij zelf invloed heeft om stappen te zetten richting dit perspectief en hier ook concrete stappen voor ogen heeft.
 - Instellingsschool en stamschool tijdens plaatsing gerichter kunnen werken aan dit perspectief en goeie uitstroom kunnen voorbereiden tijdens plaatsing.
 - Bij uitstroom de leerling gemotiveerder is voor de vervolgstap en de uitstroomschool helder heeft dat uitstroomperspectief passend is en weet welke ondersteuningsvraag er ligt voor begeleiding.
- Pilot: 10 leerlingen op Schakenbosch en Harreveld en leiden 4 interne trainers op.

Verduurzaming instellingsscholen

Hoe organiseren en positioneren we de instellingsscholen duurzaam in het onderwijslandschap vanaf 2025?

Hoe kunnen de instellingsscholen onderdeel zijn van het onderwijsveld (i.h.k.v. inclusief onderwijs) en flexibel meebewegen in veranderingen rondom de JeugdzorgPlus met positieve invloed op de onderwijskwaliteit en doorlopende leerlijnen van de leerlingen?

- Financiering residentieel onderwijs 2025 vanuit OCW nog onbekend
- Opstellen visie en businesscase per instellingsschool voor de toekomst SWV'en / Scholen – instellingsschool – regio's / gemeenten
 - Instellingsscholen als onderdeel van het dekkend (subregionaal) netwerk
 - Instellingsschool als expertisecentrum voor regulier onderwijs

Schakenbos College

Rijnstroom College

Bergse Veldschool

- **Per Instellingsschool een SWV die in the lead is:**
 - Schakenbosch: SWVZHW
 - Rijnstroom: SWV V(S)O MH en R
 - Bergse Veldschool: SWV PPO Rotterdam

Zij betrekken andere SWV-en.

Innovatie aanvragen alternatieven JZPlus (sub)regionaal

- SWV'en hebben innovatiebudget voor alternatieven onderwijs.
- Plan passend bij de lokale situatie.
- Zorgen voor doorlopende leerlijn iedere leerling.
- Voorkomen thuiszitters en stimuleren van leerrecht en inclusief onderwijs.
- Versterking van scholen en dekkend netwerk voor verdere afbouw JZPlus.
- Geen leerling meer de regio uit.....
- Leernetwerkbijeenkomst 2025 ism Bovenregionaal expertisenetwerk over alternatieven zorg en onderwijs

